

‘JUFFROUW - ZANG - DE - LES’ MUSICEEFT EN VERTELT

Marie - Jeanne De Smet

In deze aflevering twee kinderrijmpjes, waaronder een bekende smartlap die een geheel eigen Gents staartje meekreeg. Gezongen aan het eind van de 19de eeuw door de ouders voor de kinderen. De andere tekstjes, verhalen verteld door en over de ouders en grootouders van Marie – Jeanne, werden eveneens ‘uit het hoofd’ neergeschreven. Ze betreffen Wereldoorlog I: de opeisingen door de Duitsers van koperwerk (een van de vele hatelijke maatregelen in die aard) en over hoe men toch probeerde de moed er in te houden (red.). De foto’s geven een zicht op de lokalen van ‘Het Volk’ in de Oudburg waar de oorlogsverhalen zich afspeelden. De foto van het buitenzicht dateert uit 1907 (uit: ‘Voor ’s werkmans recht. De christelijke arbeidersbeweging in Gent, 1890 – 1990’, Gent –Leuven, s.d.).

Het koperwerk

Tijdens Wereldoorlog I werd door de Duitsers het koper opgeëist. Van zodra dit bekend werd, zocht iedereen zoveel mogelijk zijn koperbezit te beschermen. Allerhande schuilplaatsen werden gezocht, soms zeer vernuftig. Bij mijn moeder thuis in het lokaal ‘Het Volk’ in de Oudburg, zetel van de ‘Antisocialistische Werkliedenbond’, werden de koperen kandelaars onder de kolen verstopt. De meeste deuren in dat lokaal, een oud herenhuis met koetspoort, waren voorzien van mooie koperen klinken.

Op zekere dag kwam men mijn grootmoeder melden dat de koperverzameelaars op ronde waren. Ze begon stante pede de klinken af te nemen en in de zakken van haar grote schort te stoppen. Ze was bijna rond toen de Duitsers binnen kwamen. “Kijk meniere”, zei ze, “ge ziet dan ze er al omme geweest zijn”. De mannen konden niet anders dan constateren dat het koper inderdaad weg was. Ze zijn met lege handen vertrokken ... terwijl grootmoe triomfante-lijk de klinken uit haar zakken toverde.

“Achter lijn die komt verblijen”

Er was veel werkloosheid tijdens die oorlog. De fabrieken lagen stil door gebrek aan grondstoffen (geen katoen van overzee!) of ze waren door de vijand bezet of ontmanteld.

Om de leden van de ‘Werkliedenbond’ samen te houden werden door de leiding allerhande voordrachten ingericht. Die werden talrijk bijgewoond, maar de stemming van de mensen bleef bedrukt. De voorzitter, Gustaaf Eylenbosch vond dat zeer bedroevend en hij vroeg aan Pol Speeckaert, die gewoonlijk de revues schreef voor ‘Het Volk’, of hij alstublieft iets wilde schrijven dat de mensen weer wat plezier en levensmoed zou geven.

Het resultaat was ‘Het Weeuwke van de Muide’. Het stuk kende ongehoord succes; honderd opeenvolgende opvoeringen, telkens voor een bomvolle zaal. Mijn moeder vertelde dat er een lied in kwam met als tekst “En achter lijn die komt verblijen, en ’t betert jij tons toch ne kier!”. Dat werd telkens door het publiek meegezongen (of liever gebruld) en gebisseerd. De Duitse censuur die steeds aanwezig was, heeft er nooit op gereageerd. Ze hebben de tekst misschien niet begrepen, alhoewel de zinspeling toch duidelijk genoeg was!

A handwritten musical score for a song. The score is written on four staves of music paper. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The melody is written in a simple, folk-like style. Below the first staff, the lyrics are written in Dutch: "Rozalia, benint en moeder, Rozalia, benint en". The second staff continues the melody and lyrics: "moeder. en oas het volk al betere wêl zijk". The third staff continues: "idantse myne man minister moa-ken, dantse myne man". The fourth staff concludes the phrase: "man minister moa-ken". There are some handwritten annotations and corrections in the lyrics, such as "idantse" and "dantse" which appear to be corrections of "idantse" and "dantse". The score is marked with 'A' at the beginning and 'B' at the start of the second staff. The handwriting is in black ink on aged paper.

A is een refrein van lied dat door
Pastor Bils werd opgetekend
B is waarschijnlijk oorspronkelijk Geuts.

Op de foto een kijkje in de voor een banket opgetuigde feestzaal van Het Volk
(uit 'Voor 's Werkmans Recht. De Christelijke Arbeidersbeweging in Gent 1890 – 1990,
Gent, 1990, p. 37).

BETALINGEN LIDGELD EN LIDNUMMERS

Sommige goedwillende leden vermelden niet altijd hun **abonneenummer** dat op de omslag vermeld wordt. Dat levert meestal geen problemen op. Op de rekeninguittreksels vinden we echter niet altijd het (volledige) adres van de betalende persoon of soms verschilt het van het adres waarop het tijdschrift ontvangen moet worden.

De naam **Jacky Lagrou** werd bij vergissing weggelaten uit de lijst van de steunende leden. Antwoord van het bestuur: sinds jaar en dag is Jacky steunend lid. We danken hem daarvoor ten zeerste en we hopen dat hij dat nog lang blijft ook aan het nieuwe tarief van 25 euro.

MARC SLEEN

Het artikel van Guido De Bruyker over Marc Sleen en het Gents was al in druk toen de reactie van de auteur op de hem toegezonden proefdruk van de redactioneel bewerkte tekst en illustraties op het GT mailadres toekwam. Hij wenst een rechtzetting (zie tekst hier onder). Naar aanleiding van dit spijtig voorval zal de redactie in de toekomst richtlijnen voor auteurs beschikbaar stellen via de GT website en alles in het werk stellen om dergelijke misverstanden te voorkomen.

Rechtzetting: Marc Sleen en Gent. Een unieke relatie voor unieke stripverhalen. (G.T. 2015 nr. 1). Door een misverstand is mijn bijdrage '*Marc Sleen en Gent. Een unieke relatie in unieke stripverhalen*' voortijdig in druk gegaan in een door mij niet geautoriseerde versie. Verschillende redactionele bijvoegsels en wijzigingen in de indeling, de lay-out en de formulering nopen me helaas van die tekst als auteur gedeeltelijk afstand te nemen.